

Statenmededeling

Onderwerp

Uitwerking bestuursopdracht 1a van de perspectiefnota 2018

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4370616

PS: 4374274

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Uitwerking bestuursopdracht 1a van de perspectiefnota 2018

Aanleiding

In de perspectiefnota is de volgende bestuursopdracht opgenomen: "Benut actief de kansen die het regeerakkoord en het interbestuurlijk programma bieden en geef aan welke middelen hiervoor nodig zijn. Kom voor de onderwerpen waarvoor het nodig is, zoals aardgasvrije woningen, rivierverruiming en regio-enveloppe Actieagenda Brainport, voor de zomer naar Provinciale Staten terug met een integrale begrotingswijziging zodat dit verwerkt kan worden in de lopende begroting en voor de overige onderwerpen in de begroting 2019."

In deze statenmededeling geven wij u een overzicht van de stand van zaken op de diverse thema's waarbij we aangeven of en zo mogelijk wanneer extra middelen noodzakelijk zijn. Op dit moment leggen wij u geen voorstel voor een begrotingswijziging voor. Zoals uit de overview blijkt, zijn thema's nog onvoldoende uitgewerkt om op dit moment een onderbouwd voorstel te kunnen doen of is de integrale afweging bij de begroting tijdig genoeg om te besluiten over de beschikbaarstelling van extra middelen.

Bevoegdheid

Het college is bevoegd tot de uitvoering van met de Staten afgesproken beleid. Het IBP en andere samenwerkingen met het Rijk worden gezien als een instrument om de met de Staten de afgesproken beleidsdoelen zo effectief en zo efficiënt als mogelijk is te realiseren.

Kernboodschap

We zijn op diverse thema's samen met het Rijk en andere partners bezig om de kansen te verzilveren binnen de provinciale kaders. Het huidige [regeerakkoord](#)

bevat veel aanknopingspunten voor een constructieve samenwerking met provincies, regio's en gemeenten. Met het [interbestuurlijk programma](#) is een mooie slag gemaakt naar een optimale samenwerking tussen de overheden (Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen) zodat er rond belangrijke maatschappelijke opgaven een gezamenlijke aanpak tot stand komt. Ook op andere thema's dan die uit het bestuurlijk programma werken wij volop samen.

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4370616

PS: 4374274

Samen aan de slag voor het klimaat

Energietransitie

Met de kennis en kunde van alle partijen in de maatschappij; overheden, bedrijven, energie-coöperaties, netbeheerders, woningcorporaties, etc werken we aan het klimaat- en energieakkoord. Aan de sectortafels rondom gebouwde omgeving, mobiliteit, elektriciteit, industrie en landbouw worden maatregelen voorgesteld om de energietransitie en besparing megatonnen CO2 invulling te geven. Brabant participeert actief aan deze tafels en streeft ernaar dat onze Brabantse top 5 (zie hieronder) inbreng voor het Klimaat- en Energieakkoord daarin landt als nationaal relevant en substantieel bijdragend aan succesvolle energietransitie in Nederland. Onze top 5 is:

1. Versnelling van transitie naar elektrisch rijden, in het bijzonder zwaar transport
2. Provinciale en regionale ruimtelijke regie op grootschalige opwek duurzame energie: borgen sociale voorwaarden en voorkomen onnodige investeringen in elektriciteitsnet
3. Verduurzaming gebouwde omgeving als hefboom in de energietransitie dicht bij de Brabantse inwoner: vergt betere regelgeving.
4. Chemische conversie en opslag energie, als belangrijkste kansen voor onze universiteiten en onderzoeksinstituten
5. Industrialisatie als Brabantse kerncompetentie te profileren om van innovatie tot uitrol te komen en zo economische kansen te benutten; op te pakken met energie intensieve industrie

De punten sluiten aan bij bestaande doelstellingen en kaders. Het Rijk heeft €300 mln beschikbaar gesteld via de Klimaatenvolp, naast andere middelen zoals via Invest-NL. Op dit moment is nog onduidelijk hoe deze middelen bestemd gaan worden. Een getekend Klimaat- en Energieakkoord wordt eind 2018 begin 2019 verwacht. De verwachte landelijke koers zal onderdeel uitmaken van de dialoog over de nieuwe Integrale Energieagenda 2030. Op dat moment zal duidelijkheid gegeven worden over de benodigde (extra) middelen.

Wel willen wij, op basis van eerdere afspraken, alvast een zet in de goede richting geven. In 2016 heeft BrabantStad WoonConnect omarmd met als ambitie om 100.000 woningen in Brabant te gaan digitaliseren. Er is een kwartiermaker aangesteld en er is sindsdien een aantal projecten met WoonConnect uitgevoerd in diverse steden. Op 27 oktober 2016 hebben de ministers van EZ, BZK, Wonen, en I&M samen met de provincie en de B5-steden (BrabantStad), TU/e, Stichting BIM-loket en WoonConnect BV de city deal Naar een Digitale Woonomgeving gesloten. Partijen willen een vervolg geven aan

deze city deal en bereiden een PPS-constructie hiervoor voor. Verder hebben de BrabantStad-partners in de Stedelijke Agenda BrabantStad 2018-2022 met elkaar de ambitie uitgesproken om in 2018-2019 versneld 15.000 woningen te digitaliseren. Zie [Statenmededeling \(februari 2018, 4326199\)](#). Het potentieel van WoonConnect wordt door steeds meer partijen gezien, maar de kosten van de digitalisering sec weerhouden menigeen van grootschalige aanpak. Om de gezamenlijke ambities te consolideren, willen GS de benodigde investeringen aanjagen met een financiële impuls, vooralsnog binnen de bestaande middelen. Mocht dit niet voldoende zijn dan komen we bij u terug met een aanvullend voorstel binnen de kaders die uw Staten met het statenvoorstel Digitalisering gaan vaststellen.

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4370616

PS: 4374274

De energietransitie heeft met de bevingen in Groningen een nieuwe dynamiek gekregen. Met de beslissing zo snel mogelijk van het Groninger gas af te gaan is de urgentie om versneld te verduurzamen zeer actueel geworden. Het Rijk heeft de ambitie om in 2021 50.000 nieuwbouwwoningen aardgasvrij op te leveren en 30.000 tot 50.000 woningen aardgasvrij of aardgasvrij-ready te maken. Hiervoor heeft zij tenminste €90 miljoen beschikbaar gesteld. Of er volgend jaar weer een regeling komt voor aardgasvrije wijken, is op dit moment nog niet duidelijk. Het Rijk verwacht voor de zomer van 2018 aan te geven hoe zij de klimaatvelop (in totaal €300 miljoen) wil inzetten de komende jaren en of er meer financiële mogelijkheden beschikbaar zijn voor het onrendabele deel van de investeringen in gebouwen en voor de energie-infrastructuur. De B5 heeft met de provincie een summit opgesteld om tenminste 5000 woningen in Brabant aardgasvrij te maken. Tijdens de behandeling van de perspectiefnota hebben uw staten verzocht via een motie ([M44, 20 april 2018](#)) om ook de M7 gemeenten hierbij te betrekken. Een quick scan bij gemeenten leert ons dat alle B5 steden, van de M7 steden Roosendaal, en van de overige gemeenten mogelijk ook Heusden en Drimmelen voornemens zijn een plan in te dienen voor de tender van het Rijk, maar nog volop in de oriëntatiefase / planvorming zitten. De overige M7 gemeenten hebben hun vraag nog niet goed gearticuleerd. Een en ander maakt dat wij op dit moment niet een goed onderbouwde inhoudelijke en financiële doorkijk kunnen maken. Wij zijn volop in gesprek met de gemeenten over een aanpak en samenwerking die passend is bij de vraag en behoefte. Komende periode gebruiken wij, om samen met de gemeenten, tot concrete planvorming te komen. Tegelijkertijd formuleren wij hierbij ook onze rol. Bij de begroting zullen wij de eventuele financiële implicaties inbrengen. Hiermee beschouwen we [motie 44 \(ingediend bij de perspectiefnota \(20 april 2018\)\)](#) als afgedaan.

Aanpassing aan klimaatverandering

Het Rijk maakt klimaatadaptatie beleidsmatig belangrijk in de Nationale KlimaatAdaptatie Strategie (de NAS), in het Deltaprogramma met het deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (aanvullend op het Deltaplan Waterveiligheid en Deltaplan Zoetwater) en in een beoogd bestuursakkoord klimaatadaptatie. Niettemin zijn er geen rijksmiddelen voor klimaatadaptatie beschikbaar gesteld. We blijven -

samen met onze partners - het Rijk vragen om voldoende rijksmiddelen ter beschikking stellen om de noodzakelijke adaptatiemaatregelen (versneld) uit te kunnen voeren. Onlangs nog met een brief namens de koepels IPO, VNG en UVW waarin dit opnieuw onder de aandacht is gebracht bij de minister van IenW.

Ons bod richting het Rijk samen met partijen in Brabant en Limburg uit 2017 in de Uitnodiging Zuid-Nederland ('wij gaan €52 miljoen investeren in 2018-2020: doet u als Rijk mee?') blijft voor ons uitgangspunt.

Wij willen de Brabanders blijven beschermen tegen overstromingen. Daarom participeren wij actief in de Lange Termijn Ambitie Rivieren dat onderdeel is van het Deltaplan Waterveiligheid. In eerdere Statenmededelingen bent u geïnformeerd over de doelen, de koers en de ontwikkelingen van het Deltaprogramma en de rol van de provincie daarin. Het Rijk maakt in september nieuwe middelen vrij voor een tweede tranche rivierversuimingsprojecten. Dat biedt de kans om enkele voor Noord-Brabant zeer relevante projecten langs de Maas te realiseren – mits hiervoor de regionale cofinanciering beschikbaar komt. Bij de begroting 2019 doen wij u een voorstel toekomen voor het provinciale aandeel in deze 2^e tranche rivierversuimingsprojecten in het kader van hoogwaterbescherming. Mogelijk dat het kabinet bij het MIRT in oktober al hierover met ons afspraken wil maken. In dat geval zal GS altijd een voorbehoud maken ten aanzien van uw instemming als Staten bij de begroting 2019.

Circulaire economie

In het IBP is de ambitie uitgesproken overheden regionale economie strategieën op stellen. VNO/NCW heeft het initiatief genomen tot een nationale regiodeal circulaire economie. Samen met een aantal koploperregio's in Nederland wordt een aanbod voorbereid aan de rijksoverheid vanuit de regio's waar de uitvoering plaatsvindt. Overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen werken in hier samen. Perspectief is het vergroten van samenwerking, samenhang en kennisuitwisseling tussen de regio's onderling en tussen de regio's en rijksoverheid. Hiermee komen praktijk(knelpunten), (rijks)beleid en (financierings)instrumenten samen. Brabant zal de totstandkoming van deze nationale regiodeal actief ondersteunen en circulaire economie programma hierop aanhaken. In het verlengde hiervan zal de provincie het initiatief nemen om ook de regio's, grote gemeenten, organisaties die het bedrijfsleven vertegenwoordigen en kennisinstellingen te verbinden in een regiodeal CE Brabant. Initiatieven, knelpunten en investeringen zullen worden geïnventariseerd, op elkaar worden aangesloten en in één pakket worden gepresenteerd aan andere regio's in Nederland en rijksoverheid. Deze activiteiten worden uitgevoerd binnen de bestaande middelen.

Toekomst bestendig wonen

De hoofdlijnen uit de paragraaf 'Toekomstbestendig wonen' van het Interbestuurlijk Programma (IBP, februari 2018) komen in grote lijnen overeen

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4370616

PS: 4374274

met de doelen uit onze 'Brabantse Agenda Wonen' (september 2017). Centraal staan het versnellen van de woningbouw, het vernieuwen en verduurzamen van de woningvoorraad en het zorgvuldig ruimtelijk inpassen van de behoefte aan nieuwe woonruimte. Deze thema's vormen ook een belangrijk onderdeel van de 'Nationale woonagenda 2018-2021' die recentelijk is verschenen (mei 2018) en waarin de afspraken en hoofdlijnen uit het IPB verder zijn geconcretiseerd.

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4370616

PS: 4374274

Voor 2018/2019 zijn er vooralsnog voor de uitvoering van de Brabantse Agenda Wonen geen extra middelen nodig. Aangesloten wordt op beschikbare middelen vanuit het provinciaal Ontwikkelbedrijf en de verschillende programma's. De eerstkomende tijd staan de werkzaamheden die vanuit de 'Transformatietafel' zijn en worden opgestart in het teken van 'kwartiermaken'. Onderdeel hiervan is het samen met gemeenten in beeld brengen van binnenstedelijke transformatiepotenties in Brabant (veelal voor woningbouw), de provinciale rol hierbij (richting geven - beweging stimuleren - mogelijk maken) en wat dit - vooral ook met het oog op de komende jaren - aan extra financiële middelen (maatschappelijk geld) vraagt.

Wat dit laatste betreft kan mogelijk ook aangesloten worden bij de uitkomsten van het onderzoek dat het Rijk vanuit de Nationale woonagenda start naar de mogelijkheden van een (revolverend) nationaal fonds om voorfinanciering en investeringen mogelijk te maken. Het blijkt dat een businesscase voor binnenstedelijke transformatie bij het ontwikkelen van woningbouw op "lastige locatie" zoals bedrijventerreinen, havengebieden en spoorzones vanuit marktpartijen en gemeenten niet altijd is te maken. De Minister van BZK heeft vooralsnog € 38 miljoen vrijgemaakt voor dit fonds. De provincie is, in IPO verband, betrokken bij de advisering hierover, juist ook omdat we via onze 'Transformatietafel' ook in Brabant actief willen participeren in de urgente en grote opgaven waar Brabant voor staat als het gaat om binnenstedelijke gebiedstransformaties in onze steden en dorpen, vooral ook in combinatie met het versnellen van de woningbouw en het verduurzamen van de leefomgeving. Vooralsnog hebben wij evenwel geen plannen om in een dergelijk nationaal fonds te participeren en geven wij de voorkeur aan de afweging op projectniveau binnen de kaders van ons provinciaal Ontwikkelbedrijf.

Regionale economie als versneller

De overheden hebben in het IBP aangegeven dat zij effectief willen voortbouwen op samenwerking aan economische structuurversterking. Deze afspraken worden voor een belangrijk deel opgepakt binnen de MKB-Samenwerkingsagenda. Vanuit die Samenwerkingsagenda wordt in de komende maanden ook de discussie gevoerd over inhoud en governance van het nieuwe Topsectorenbeleid, waarin maatschappelijke uitdagingen meer centraal staan. We gaan er voorlopig van uit dat de afspraken uit de Samenwerkingsagenda opgepakt kunnen worden binnen de bestaande middelen, met uitzondering van de voortzetting van de MIT-regeling. Zodra de nieuwe agenda is afgerond, zullen wij u die ter informatie doen toekomen, in combinatie met een voorstel om in de begroting 2019 middelen te reserveren voor de MIT regeling. Daarnaast is

het op dit moment nog geheel onduidelijk welke gezamenlijke inzet gaat worden geformuleerd op het gebied van onderwijs & arbeidsmarkt, en daarmee of de provinciale inzet kan worden gedekt met bestaande middelen. Indien die middelen tekortschieten, komen wij met een voorstel in uw richting.

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4370616

PS: 4374274

Naar een vitaal platteland

De komende decennia zijn er grote opgaven op het terrein van voedselproductie, klimaat, waterveiligheid, circulaire economie, biodiversiteit en energie. In grote mate zullen deze transitie tot stand moeten komen op platteland. Het landelijke gebied is geen 'leeg gebied' waarin de niet-stedelijke functies worden gepland; het is een gebied met een grote economische, sociale, ecologische en landschappelijke component. Een samenhangende aanpak van de transitie is noodzakelijk om bestaande kwaliteiten te kunnen behouden of ontwikkelen. De uitvoering van de opgaven vraagt een samenhangende, regio-specifieke benadering, van landbouw, natuur, kwaliteit van de leefomgeving, milieu en water en andere regionale opgaven. Kortom: een inzet gericht op een gezonde leefomgeving.

Voor de uitwerking van vitaal platteland zet Brabant in op drie gebieden ter invulling van de resterende €40 mln uit de €275 mln voor natuur en waterkwaliteit (gebiedsopgaven);

- Zuidelijk-oostelijke zandgronden
- Van Gogh nationaal park
- Zuidwestelijke delta

Voor deze drie gebieden wordt uitgewerkt welke opgaven er spelen en hoe het Rijk er aan zou kunnen bijdragen deze projecten extra op gang te helpen (bv middels het geven van experimenteerruimte of beperkte cofinanciering).

Provinciale financiering komt uit bestaande middelen.

Goed openbaar bestuur/ Regiodeals

Het Kabinet heeft inmiddels besloten over de 6 urgente opgaven in het kader van de regio-enveloppe van in totaal € 950 mln. Een van de urgente opgaven betreft Brainport Eindhoven. Over de Regio Deal Brainport Eindhoven waarin €130 mln aan Brainport Eindhoven wordt toegekend op voorwaarde van €240 mln regionale cofinanciering bent u op 1 juni jl. geïnformeerd. De provinciale bijdrage in de regionale cofinanciering bedraagt naar verwachting €15,5 - 40 mln voor zover passend binnen provinciale kaders, en waarbij de bestaande inzet kan worden meegenomen. Financiële verplichtingen worden afgewogen op projectbasis. Indien passen bij uwe bevoegdheid volgt er besluitvorming via afzonderlijke statenvoorstellen. Als voorbeeld is fotonica genoemd.

Na inzet op de 6 urgente opgaven uit het Regeerakkoord resteert nog een bedrag van naar verwachting circa 400 mln. aan Rijksmiddelen. In Brabant zijn diverse triple helix organisaties, regio's, steden en provincie al aan het nadenken over hun inzet op onder andere deze resterende middelen. Als provincie zullen wij danwel zelf een regiodeal inbrengen danwel participeren in deals die bijdragen aan onze provinciale doelen. Verwachting is dat het Kabinet dit

voorjaar in een brief aan de Tweede Kamer haar verdere inzet in het kader van de regio-enveloppe kenbaar zal maken (als vervolg op eerder gestuurde brief aan de Tweede Kamer). Zodra meer bekend is over de regiodeals die de provincie zal ondersteunen zullen wij u informeren. Het is op dit moment nog niet in te schatten of de regiodeals gefinancierd kunnen worden uit bestaande middelen of dat een beroep gedaan moet worden op de algemene middelen. Indien dit laatste het geval is komen wij bij u terug.

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4370616

PS: 4374274

Overkoepelende thema's/ Nationale omgevingsvisie

Op dit moment werkt het Rijk samen met andere overheden aan een gezamenlijke nationale omgevingsvisie. Het Rijk streeft ernaar om voor de verkiezingen van provinciale staten in maart 2019 met decentrale overheden tot een bestuursakkoord te komen. Verdere uitwerking zal dan plaatsvinden in (regionale) Omgevingsagenda's na de Statenverkiezingen.

Overig vanuit het regeerakkoord**Fiets**

Een aantal kansen uit het regeerakkoord zijn niet opgenomen in het IBP. Dan denken wij bijvoorbeeld aan de cofinancieringsmogelijkheden (€100 mln) voor gemeentelijke en provinciale investeringen in fietsinfrastructuur en fietsenstallingen bij OV-knooppunten. Binnenkort wordt door het Rijk duidelijkheid geboden over het proces om tot een verdeling te komen van dit bedrag. Hierbij is ook provinciale cofinanciering aan de orde.

Infrastructuur

Het Rijk heeft €2 mld beschikbaar gesteld voor een inhaalslag in infrastructuur. Nieuwe investeringen worden gebaseerd op de uitkomsten van de Nationale Markt en Capaciteits Analyse (NMCA) en geprioriteerd naar de meest rendabele projecten en de beschikbaarheid van cofinanciering vanuit regio's. Een deel van deze regionale cofinanciering komt ten laste van de provincie. Verkeersveiligheid is een van de afwegingen voor het prioriteren van de investeringen in het Brabantse wegennet. Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld om bermen veiliger te maken voor N-wegen. Deze betrekken we hier ook bij.

Warme sanering van de varkenshouderij

Er is een groeiend besef in zowel de maatschappij als in de sector dat er een versnelling plaats moet vinden in de transitie naar een vitale, robuuste, toekomstbestendige en duurzame varkenshouderijketen die maatschappelijk geaccepteerd en gewaardeerd wordt.

Provincie Noord-Brabant is nauw betrokken bij de uitwerking, samen met andere provincies, gemeenten en coalitie Vitalisering Varkenshouderij, Hierbij gaat het om een gecombineerde aanpak van saneren en innoveren/verduurzamen van de varkenshouderij in veedichte gebieden met het hoofddoel geuroverlast-situaties aan te pakken. Het saneren heeft betrekking op

de meest urgente overlastsituaties door vrijwillige opkoop van varkensrechten en beëindiging van varkensbedrijven met een grote geurimpact op de omgeving. De minister heeft toegezegd voor het zomerreces een brief naar de kamer te sturen waarin de aanpak op hoofdlijnen is beschreven.

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4370616

PS: 4374274

Bedrijfsovernamefonds jonge boeren

In het regeerakkoord staat dat er een bedrijfsovernamefonds komt waaruit jonge boeren worden ondersteund om de overname van het gezinsbedrijf en investeringen in innovatie te financieren. In het budgettaire overzicht staat hierover: Fonds bedrijfsopvolging agrarische sector 2018: €25 mln en 2019 €50 mln. De intentie is dat het Rijk dit jaar nog een besluit neemt om al een deel van de middelen in 2018 een bestemming te geven. Het is op dit moment nog niet in te schatten of de regiodeals gefinancierd kunnen worden uit bestaande middelen of dat een beroep gedaan moet worden op de algemene middelen. Indien dit het geval is komen wij bij u terug.

Erfgoed

De in het regeerakkoord aangekondigde stelsevaluatie 'Erfgoed Telt' heeft tot doel te evalueren of de onderhouds- en restauratie-inzet en de bijbehorende instrumenten toekomstbestendig zijn. Het kan zijn dat deze evaluatie gevolgen heeft voor de lopende afspraken met het Rijk over de monumentenzorg. Tevens reserveert het regeerakkoord 325 mln voor de intensivering van erfgoed en monumenten. In maart 2018 heeft de minister de cultuurbrief [Cultuur in een open samenleving](#) aangeboden aan de Tweede Kamer waarin extra middelen voor cultuur en erfgoed worden aangekondigd. De beleidsbrief Erfgoed Telt met de resultaten van de evaluatie wordt medio juni verwacht. Een van de aandachtspunten is een lange termijn aanpak voor de grote, vaak continue restauraties (meer dan 2 miljoen) van rijksmonumenten. Over deze kanjermonumenten wil het Rijk afspraken maken met de provincies. Mogelijk zullen dergelijke afspraken vragen om cofinanciering vanuit de provincie en dit kan niet uit bestaande middelen. Indien dit het geval is komen wij bij u terug.

Consequenties

Op dit moment zijn er geen financiële consequenties. Eventuele financiële consequenties worden u voorgelegd bij de begroting 2019.

Europese en internationale zaken

nvt

Communicatie

nvt

Vervolg

Per thema is in bovenstaande tekst aangegeven hoe u verder op de hoogte wordt gehouden.

Bijlagen

-

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

Datum

19 juni 2018

Documentnummer

GS: 4370616

PS: 4374274

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: mevrouw P.F.L. Feimann, (073) 681 26 87,
pfeimann@brabant.nl, eenheid Bestuursonderst. en Onderzoek.

Opdrachtnemer: de heer B.P. Schemmekes, (073) 681 20 58,
bschemmekes@brabant.nl, eenheid Financiën, P&C en Administratie.